

UCHWALONY W POROZUMIENIU
RADY RODZICÓW Z RADĄ PEDAGOGICZNĄ

**Program Wychowawczo-Profilaktyczny
Zespołu Szkół Specjalnych Nr 102
na rok szkolny 2024/2025**

WRZESIEŃ 2024

WPROWADZENIE

Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2024/2025 (wybrane)

1. Edukacja prozdrowotna w szkole - kształtowanie zachowań służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej, nauka udzielania pierwszej pomocy.
2. Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dla bezpieczeństwa i proobronna.
3. Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego. Rozwijanie u uczniów i wychowanków empatii i wrażliwości na potrzeby innych. Podnoszenie jakości edukacji włączającej i umiejętności pracy z zespołem zróżnicowanym.
4. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie. Poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji, korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.
6. Wspieranie rozwoju umiejętności zawodowych oraz umiejętności uczenia się przez całe życie poprzez wzmocnienie współpracy szkół i placówek z pracodawcami oraz z instytucjami regionalnymi.

Zawarte w programie treści i działania mają charakter wychowawczy (skierowany do uczniów) i profilaktyczny (skierowany do uczniów, nauczycieli i rodziców/opiekunów):

Działalność wychowawcza rozumiana jest jako wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej, wzmacnianie i uzupełnianie przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki na trzech poziomach:

1. I poziom – działania kierowane do wszystkich uczniów, którzy nie wykazują jeszcze dysfunkcji w rozwoju lub zachowaniu, ale w ich otoczeniu występują czynniki ryzyka;
2. II poziom – działania kierowane do osób, w których rozwoju lub zachowaniu pojawiają się pierwsze przejawy zachowań niepożądanych;
3. III poziom – profilaktyka skoncentrowana na jednostce, działania korekcyjne i terapeutyczne.

Poszczególne elementy programu będą zawarte w planach nauczania każdego przedmiotu, planach pracy zajęć pozalekcyjnych, samorządu uczniowskiego, planie pracy pedagoga i psychologa szkolnego, świetlicy szkolnej i biblioteki oraz w planach pracy wychowawcy klasowe.

Wnioski z diagnozy sytuacji wychowawczej i potrzeb rozwojowych uczniów oparte o wyniki diagnozy przeprowadzonej w roku szkolnym 2023/2024

W roku szkolnym 2023/2024 przeprowadzono wśród uczniów oraz rodziców badania diagnostyczne w celu ewaluacji przygotowanego planu wychowawczo-profilaktycznego szkoły. Ankiety diagnostyczne w formie online przeprowadzono na początku roku szkolnego (wrzesień 2023r.) oraz na jego koniec (czerwiec 2024r.). Jak co roku miało to na celu zbadanie przyrostu wiedzy i umiejętności (z zakresu profilaktyki) wśród uczniów, poziom zaangażowania uczniów w zachowania ryzykowne (substancje psychoaktywne, uzależnienia od nowych technologii), poznanie sytuacji wychowawczej oraz zapoznanie się z potrzebami uczniów i rodziców. Do procesu diagnostycznego włączyć należy także dane uzyskane z: analizy dokumentacji szkolnej, obserwacji, spotkań nauczycieli i rodziców oraz rozmów indywidualnych oraz grupowych.

Ankiętę ewaluacyjną przeprowadzono wśród uczniów klas III-VIII Szkoły Podstawowej, uczniów Branżowej Szkoły I Stopnia oraz Szkoły Przysposabiającej do Pracy. Miała ona pomóc w uzyskaniu informacji m.in. odnośnie posiadanej przez uczniów wiedzy na temat uzależnień od substancji psychoaktywnych i nowych technologii (czynniki chroniące oraz czynniki ryzyka).

Wyniki ankiety pokazały, że szkoła dla naszych uczniów jest miejscem bezpiecznym, które umożliwia nawiązywanie relacji społecznych. Zdecydowana większość uczniów czuje się akceptowana przez rówieśników, nie doświadczają przykrości ze strony kolegów/ koleżanek, ma przyjaciół w klasie i poza nią. 70% uczniów nie obawia się niczego będąc w naszej szkole. Niestety obserwuje się istotny wzrost niepokoju uczniów związany z obawą przed kolegami, którzy mogą sprawić im przykrość lub zareagują w sposób zagrażający (np. stosując przemoc fizyczną). W pierwszym semestrze ok. 82% uczniów zadeklarowało, że lubi chodzić do szkoły, w drugim już tylko 78%. Należy zwrócić uwagę, że istotnie wzrosła ilość uczniów (porównując I i II półrocze), którzy nie lubią chodzić do szkoły.

Uczniowie mając problem zwracają się po pomoc przede wszystkim do osób dorosłych: wychowawców (najczęściej), rodziców, nauczycieli, pedagogów i psychologów szkolnych. Sporadycznie proszą o pomoc swoich rówieśników. W sytuacjach trudnych (stres, porażka, konflikty) pomaga im muzyka, oglądanie tv, sport oraz rozmowa. Wyniki te pokazują, że większość uczniów wypracowała pozytywne metody radzenia sobie w momentach dla nich trudnych. Większość (88% w pierwszym semestrze i 95% w drugim semestrze) uczniów wie, że w szkole są jasno określone zasady postępowania, jednak aż 37% uczniów czasami się do nich stosuje. W sytuacji pojawienia się sytuacji konfliktowej (bójka) aż ok. 23% uczniów nie reaguje w danej sytuacji, odchodzi. Należy doskonalić umiejętność reagowania uczniów w sytuacji łamania panujących w szkole zasad (np. zgłoszenie danej sytuacji wychowawcy, nauczycielowi dyżurującemu).

Uzyskane wyniki nadal wskazują potrzebę kontynuowania, a nawet zintensyfikowania zajęć nt. środków psychoaktywnych, uzależnień w ramach profilaktyki, która uchroni uczniów przed korzystaniem z używek m.in. w sytuacjach stresowych (także w klasach młodszych). Ok. 65% uczniów (głównie uczniowie starsi, z lekką niepełnosprawnością intelektualną) deklaruje, że wie czym są narkotyki i dopalacze, nie zawsze trafnie je definiując (widać wzrost wiedzy w tym zakresie porównując wyniki z ankiety wrześniowej i czerwcowej). Wiedzę na temat substancji psychoaktywnych uczniowie pozyskują głównie od nauczycieli,

ale także w dużej części z Internetu i telewizji. Rzadziej niż w ubiegłym roku szkolnym uczniowie rozmawiają z rodzicami na temat substancji psychoaktywnych. Wyniki ankiety, ale także nasze obserwacje wskazują na utrzymujący się wysoki poziom uzależnień uczniów od nowych technologii.

Ankiety ewaluacyjne przeprowadzone wśród rodziców pokazały, że rodzice utrzymują stały kontakt oraz korzystają ze wsparcia przede wszystkim wychowawcy. Kontaktują się z nim głównie za pośrednictwem telefonu (pierwszy semestr) i e-dziennika (77%). Aż 48% rodziców deklaruje, że nigdy nie kontaktowało się z psychologiem/pedagogiem szkolnym. Widoczny jest wzrost częstotliwości kontaktów rodziców z pedagogiem/psychologiem szkolnym, mimo tego nadal obserwuje się potrzebę ponownego poinformowania rodziców/opiekunów o sposobach nawiązania kontaktu ze specjalistami (e-dziennik, kontakt telefoniczny, dyżury). Zdecydowana większość, bo 94% rodziców uważa, że współpraca szkoły z rodzicami układa się bardzo dobrze lub raczej dobrze. Rodzice chcą mieć wpływ na organizację wycieczek w klasach swoich dzieci, swobodniejszy kontakt z wychowawcami (nie tylko za pośrednictwem e-dziennika) oraz dostęp do zdjęć z wyjść, imprez i lekcji swoich dzieci.

W pracy z uczniem szczególny nacisk należy położyć na:

- Rozwijanie i podnoszenie kompetencji społecznych uczniów, co wpłynie pozytywnie na relacje rówieśnicze, a w efekcie sprawi, że szkoła będzie przyjaznym miejscem dla wszystkich uczniów;
- Kontynuowanie, a nawet zintensyfikowanie zajęć nt. środków psychoaktywnych, uzależnień w ramach szeroko rozumianej profilaktyki, która uchroni uczniów przed korzystaniem z używek m.in. w sytuacjach stresowych (także w klasach młodszych).
- Kontynuowanie szeroko rozumianej profilaktyki świadomego, bezpiecznego korzystania z nowych mediów cyfrowych. Przekierowanie uwagi uczniów na inne aktywności, które mogą znacznie ograniczyć uzależnienie uczniów od nowych technologii.

W pracy z rodzicami/opiekunami należy:

- Utrzymać, nawiązać w przypadku rodziców/opiekunów nowo przyjętych uczniów, pozytywne relacje. Stopniowe, ale systematyczne ich włączanie do aktywnej obecności w życiu szkoły w ramach wspólnych spotkań, imprez na żywo np. Jarmarku talentów z okazji Dnia Dziecka;
- Kontynuowanie przez zespół pedagogów/psychologów polityki tzw. „otwartych drzwi” w celu podtrzymania, nawiązania kontaktów z rodzicami/opiekunami, przypomnienie jaką rolę pełnią w szkole.

PODSTAWA PRAWNA

- Kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2023/2024.
- Ustawa z 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Standardy Ochrony Małoletnich).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. poz. 1700).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989r. (Dz.U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2019r. poz. 2215 oraz z 2021r. poz. 4).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2020 r. poz. 1327 oraz z 2021 r. poz. 4).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082).
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 487).
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz.U. z 2017 r. poz. 783).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2017r. poz. 957).

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 22 stycznia 2018 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249)
- Statut Zespołu Szkół Specjalnych nr 102 im Jana Pawła II w Poznaniu.

I TREŚCI I DZIAŁANIA O CHARAKTERZE WYCHOWAWCZYM

Treści przewidziane do realizacji	Działania (szczegółowe zadania)	Sposoby realizacji zadań	Termin realizacji zadania Osoby odpowiedzialne za ich wykonanie
Diagnoza kompetencji uczniów	Diagnoza kompetencji w zakresie realizowanych treści programowych dla uczniów wszystkich typów szkół z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim.	Diagnoza na wejście i na wyjście: wybranie 10 kompetencji kluczowych.	Wychowawcy Nauczyciele
	Opracowanie narzędzia badawczego dla uczniów wszystkich typów szkół z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym.	Indywidualne karty obserwacji. Diagnoza na wejście i wyjście.	Wychowawcy Nauczyciele

Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów.	Poznanie siebie oraz skupienie się na odkrywaniu własnych zdolności poprzez udział: - w zajęciach w ramach godzin dyrektorskich - angażowanie uczniów do występów w akademiach, przedstawieniach, imprezach szkolnych, konkursach - projektach edukacyjnych - innowacjach pedagogicznych .	Karta zainteresowań Zajęcia regularne raz w tyg. Zajęcia cykliczne. Działania jednorazowe.	Wychowawcy Nauczyciele Zespół psychologów/pedagogów Osoby spoza szkoły
Podnoszenie kompetencji społecznych uczniów	Zajęcia integracyjne dla: - zespołów klasowych - całej społeczności szkolnej. Zajęcia o charakterze profilaktycznym. Zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne. Działania w ramach: - projektów edukacyjnych - innowacji pedagogicznych - konkursów - kół zainteresowań - występów podczas akademii szkolnych. Praktyki wspomagane.	Zajęcia cykliczne. Działania jednorazowe.	Wychowawcy Zespół psychologów/pedagogów Nauczyciele

Budowanie świadomości i przynależności narodowej	Zajęcia poświęcone symbolom narodowym, ich historii, znaczeniu oraz szacunku do nich. Zajęcia uświadamiające przynależność narodową: - zajęcia w ramach lekcji - zajęcia okolicznościowe - uroczystości szkolne - projekty - innowacje pedagogiczne - spotkania z ciekawymi osobami Edukacja dla bezpieczeństwa.	Zajęcia cykliczne. Działania jednorazowe.	Wychowawcy Nauczyciele Osoby spoza szkoły
---	--	---	--

II TREŚCI I DZIAŁANIA O CHARAKTERZE PROFILAKTYCZNYM

Treści przewidziane do realizacji	Działania (szczegółowe zadania)	Sposoby realizacji zadań	Termin realizacji zadania Osoby odpowiedzialne za ich wykonanie
Zapoznanie uczniów i rodziców z wymogami stawianymi przed uczniami z danego przedmiotu szkolnego.	Nauczyciele opracowują wymagania z każdego przedmiotu (NaCoBeZu).	Wklejka do zeszytu z podpisem ucznia i rodzica.	Nauczyciele

Budowanie zaradności życiowej, nauka samodzielnego podejmowania aktywności.	Regularna praca w ramach zajęć lekcyjnych. Zajęcia, działania o charakterze profilaktycznym. Udział w: - projektach - innowacjach pedagogicznych - wycieczkach. Aktywny udział w praktykach wspomaganych. Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego. Współpraca z instytucjami, organizacjami zajmującymi się doradztwem oraz aktywizacją zawodową. Działania skierowane do rodziców/opiekunów mające na celu: - podniesienie jakości kompetencji rodzicielskich - wsparcie w budowaniu zaradności życiowej swoich dzieci	Zajęcia regularne raz w tyg. Zajęcia cykliczne. Działania jednorazowe. Zebrania klasowe Szkolenia dla rodziców/opiekunów.	Wychowawcy Nauczyciele Zespół doradztwa zawodowego Zespół psychologów/pedagogów
---	--	--	---

Wprowadzenie Standardów Ochrony Małoletnich	Wdrożenie w życie SOM: - opracowanie i zapoznanie z dokumentem wszystkich pracowników i uczniów. Opracowanie wersji SOM dla uczniów z wykorzystaniem komunikacji alternatywnej.	Informacja na stronie szkoły. Informacje umieszczone w newralgicznych miejscach na terenie szkoły.	Dyrektor Zespół psychologów/pedagogów Nauczyciele Pracownicy obsługi
Wykształcenie umiejętności rozpoznawania własnych emocji, kształtowanie pozytywnego wizerunku własnej osoby.	Wypożyczenie uczniów w wiedzę z zakresu zarządzania stresem: - zajęcia profilaktyczne - projekty - innowacje pedagogiczne - wsparcie doraźne. Praca nad modyfikacją zachowań uczniów takich jak: spadek nastroju, myśli samobójcze, zachowania autoagresywne: - zajęcia profilaktyczne - stała pomoc psychologa/pedagoga. Przeciwdziałanie przedwczesnej inicjacji seksualnej: - w ramach zajęć z zakresu Przygotowania do życia w rodzinie - zajęcia profilaktyczne - projekty - pomoc doraźna.	Zajęcia cykliczne. Działania jednorazowe. Wsparcie doraźne.	Zespół psychologów/pedagogów Wychowawcy Nauczyciele przyrody, biologii Nauczyciele realizujący zajęcia z zakresu Przygotowania do życia w rodzinie Nauczyciele ze specjalizacją z zakresu seksuologii Specjaliści spoza szkoły

Przeciwdziałanie zjawisku agresji i przemocy rówieśniczej w szkole	Inne zajęcia o charakterze terapeutycznym. Zajęcia profilaktyczne. Realizacja zewnętrznych programów. Udział w projektach, innowacjach. Wsparcie doraźne. Współpraca z Policją, Strażą Miejską, Sądem Rejonowym.	Zajęcia regularne raz w tyg. Zajęcia cykliczne. Działania jednorazowe.	Zespół psychologów/pedagogów Wychowawcy Nauczyciele
Przeciwdziałanie zjawisku demoralizacji i czynom karalnym.	Organizacja szeregu zajęć o charakterze profilaktycznym: - programy, projekty, imprezy okolicznościowe. Współpraca z Policją, Strażą Miejską, Sądem Rejonowym.	Zajęcia cykliczne. Działania jednorazowe. Wsparcie doraźne.	Zespół psychologów/pedagogów Wychowawcy Osoby spoza szkoły
Kształtowanie wśród uczniów postaw zapobiegających podatności na ryzyko kontaktu ze środkami psychoaktywnymi.	Organizacja szeregu zajęć o charakterze profilaktycznym: - realizacja programów zewnętrznych, warsztaty, innowacje, projekty.	Zajęcia regularne raz w tyg. Zajęcia cykliczne. Działania jednorazowe. Wsparcie doraźne.	Zespół psychologów/pedagogów Wychowawcy Osoby spoza szkoły

Propagowanie zasad poprawnego zachowania się w Internecie.	Udział szkoły w programie edukacyjnym: Szkoła Odpowiedzialna Cyfrowo. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych – TIK. Organizacja szeregu zajęć o charakterze profilaktycznym: - warsztaty, innowacje, projekty, imprezy okolicznościowe.	Zajęcia regularne raz w tyg. Zajęcia cykliczne. Działania jednorazowe. Wsparcie doraźne	Zespół psychologów/pedagogów Wychowawcy Nauczyciele Osoby spoza szkoły
Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.	Propagowanie wśród uczniów zdrowego trybu życia Dbanie o higienę osobistą i higienę jamy ustnej. Poszerzenie wiedzy uczniów i rodziców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego Nauka udzielania pierwszej pomocy w ramach projektu, zajęć z przyrody, biologii.	Zajęcia regularne raz w tyg. Zajęcia cykliczne. Działania jednorazowe. Wsparcie doraźne.	Wychowawcy Nauczyciele Pielęgniarki szkolne
Nawiązanie i podtrzymywanie dialogu z rodzicami/opiekunami	Angażowanie rodziców w życie klasy, szkoły, w działania rady rodziców poprzez organizację: - zebrań klasowych, konsultacji - indywidualnych konsultacji - uroczystości klasowe, szkolne	Działania cykliczne. Działania jednorazowe	Dyrektor Zespół psychologów/pedagogów Wychowawcy nauczyciele Osoby spoza szkoły

	- wycieczki - szkolenia.		
--	-----------------------------	--	--

EWALUACJA PROGRAMU

1. Przebieg pracy wychowawczo – profilaktycznej i jej efekty będą poddawane systematycznej obserwacji i ocenie. Ewaluacja programu prowadzona będzie przez:

- ✓ obserwację zachowań uczniów i zmian w tym zakresie,

- ✓ rozmowy z uczniami, nauczycielami, rodzicami,
- ✓ analizę dokumentów,
- ✓ przeprowadzenie badań ankietowych na początku i na końcu roku szkolnego.

2. Ewaluację przeprowadza pedagog/ psycholog.

3. Całorocznej oceny efektów realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo - Profilaktycznego dokonuje się w trakcie analitycznego posiedzenia Rady Pedagogicznej na koniec roku szkolnego.

4. Po każdym zakończeniu roku szkolnego program zostaje zmodyfikowany w zależności od wniosków wynikających z diagnoz.

5. Zmiany w programie wychowawczym zatwierdzane są na posiedzeniu Rady Rodziców i Rady Pedagogicznej.